

EQUISETUM TRACHYODON A.BR. GEVONDEN BIJ ASPEREN.

(ontv. 7 nov. 1957)

Op 6 Juni van dit jaar bezochten wij, in gezelschap van H.J.W. Schimmel en H. Over en op aanwijzing van J. Entrop te Leerdam, de verlaten zand- en kleigroeven, die tussen Asperen en Acquoi is gelegen, vlak tegen de noordelijke dijk van de Linge. Entrop had ons het ondiep en onregelmatig afgegraven terrein beschreven als een wildernis van riet en wilgen met o.m. een massale groei van *Epipactis palustris*.

Gezien de elders in dergelijke terreinen opgedane ervaring was er een redelijke kans, dat er ook *Equisetum variegatum* zou voorkomen. Deze verwachting werd zelfs overtroffen. De paardestaart die wij er vonden en op het eerste gezicht voor deze soort versleten bleek bij een nadere beschouwing alleen maar *Equisetum trachyodon* A.Br. te kunnen zijn!

Van deze volgens Oberdorfer (1949) endemische soort van het noordelijk Boven-Rijndal is blijkens de Flora Neerlandica slechts één onzekere vondst uit ons land bekend (1825 door Dumortier bij Beverwijk).

Oberdorfer beschouwt *E. trachyodon* als een erfelijk constant geworden bastaard van *E. hyemale* L. en *E. variegatum* Schleich. De vindplaatsen in Engeland, Zweden en Letland zouden volgens hem, althans ten dele, twijfelachtig zijn.

Clapham c.s. (1952) zien in *E. trachyodon* een vermoedelijke bastaard tussen de twee genoemde paardestaarten. Zij vermelden de soort van beschaduwde oevers van meren en riviertjes in Schotland, Ierland, IJsland, Noorwegen, Groenland en N.-Amerika.

Oberdorfer (1957) beschrijft een *E. trachyodon*-gezelschap van een zandgroeve bij Karlsruhe. Hij rekent dit gezelschap, dat aan vochtig, kalkrijk rivierzand is gebonden, voorlopig tot de pioniergemeenschappen van hellingpuin e.d. uit de Alpen en hun naaste omgeving (*Thlaspeetea rotundifolii* Br.-Bl. '47). Sommige van deze gezelschappen komen in toenemende mate op kunstmatige standplaatsen voor. Het is z.i. echter ook mogelijk dat er, wat betreft het gezelschap van de ruwe paardestaart, een verwantschap bestaat met bepaalde pionierbegroeiingen van kalkmoerassen (*Caricion davallianae* Klika '34). In het terrein bij Asperen spreekt deze verwantschap zeer duidelijk. De soortensamenstelling vertoont een grote overeenkomst met die van de pioniervegetaties van *E. variegatum* die van zandige kleigroeven bij Vleuten en Buren bekend zijn en die zeker tot het *Caricion davallianae* moeten worden gerekend. *Equisetum hyemale* var. *schleicheri* blijkt bij Asperen ook uitstekend in dit milieu thuis te zijn.

Een bezoek aan deze groeve bij Asperen met zijn merkwaardige duinvallei - achtige begroeiingen waar o.a. ook nog *Orchis praetermissa* (massaal), *O. incarnata*, *Ophioglossum vulgatum*, *Juncus compressus*, *J. inflexus* en *Senecio erucifolius* groeien, vormde één der hoogtepunten van de dit jaar georganiseerde excursie van de Commissie voor het Floristisch Onderzoek naar Gorinchem.

Het zal in het bijzonder de deelnemers aan deze excursie een genoegen doen te vernemen, dat het terrein onlangs door het Staatsbosbeheer kon worden aangekocht als natuurreservaat t.b.v. het Min. van O.K. en W.

V. Westhoff en Chr.G.v.Leeuwen.

Literatuur:

Clapham, Tutin & Warburg - Flora of the British Isles - Cambridge, 1952.

Oberdorfer, E. - Pflanzensociologische Excursionsflora - Stuttgart, 1949.

- - Süddeutsche Pflanzengesellschaften - Jena, 1957.